

NOVEMBER

1 N Vaj svet
2 P Spomin. ver. duš
3 T Silva
4 S Karol Boromej
5 C Ita
6 P Leonard
7 S Vilbrord
8 N 23. pobnik
9 P Teodor
10 T Andrej Ave.
11 S Martin
12 O Martin. dapeč
13 P Stanislav +
14 S Jozafat
15 N 24. pobnik.

STEV. (NO.) 219.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 5. NOVEMBRA — THURSDAY, NOVEMBER 5, 1936

LETNIK (VOL.) XLV

Glasovnice za Roosevelta poplavile deželo v volitvah

Roosevelt odnesel 46 držav; Landon dobil samo dve

Volitve pokazale neomejeno zaupanje in popularnost, ki jo uživa predsednik Roosevelt med ameriškim ljudstvom. — Zmaga njegova nekaj rekordnega v ameriški zgodovini. — Tudi demokratska večina v kongresu se povečala. — Obrekovanja in spletke nasprotnikov brezuspešne. — Ljudska poverilnica predsedniku.

Ameriška zgodovina nima zabeleženih podobnih volitev, kakor so bile sedanje, da bi namreč kak predsedniški kandidat odnesel tako rekordno množino glasov, kot so jih ta terek volilci oddali za Roosevelta. Prav neverjetna je popularnost, kakoršno uživa predsednik Roosevelt med ameriškim prebivalstvom, in volitve so dovolj jasno pokazale, da ljudstvo odobrava njegov New Deal. Dalo mu je neomejeno zaupnico in obenem poverilo, da še v nadalje vodi Ameriko in izvaja po svoji uvidevnosti svoj program za socialno in gospodarsko reformiranje dežele.

Glavni Rooseveltov nasprotnik, Landon, je odnesel le dve mali državi na vzhodu, namreč Maine in Vermont. Vseh ostalih 46 držav, velikih in malih, se je uvrstilo za Rooseveltom. Od skupnih 531 elektorskih glasov bo torej dobil Landon samo osem. Njegov strahoviti poraz ima samo en primer, ki se je dogodil v letu 1912; takrat je namreč tudi Taft odnesel samo osem elektorskih glasov.

V Rooseveltov tabor so se pridružile celo take države, ki so bile do skrajnosti trdo republikanske. Med temi je v prvi vrsti Pennsylvania, ki je že od leta 1856 vedno volila republikansko, in je bila tudi v letu 1932 ena izmed maloštevilnih držav, ki so glasovale za Hooverja. Connecticut je druga med republikanskimi državami, ki so se izno-verile svoji stranki.

Ker so volilci po veliki večini glasovali za celotno demokratsko listo, se bo po teh volitvah demokratska večina obeh kongresnih zbornicah še znatno povečala, dasi je bila že do zdaj daleč naprej pred republikansko manjšino. S tem bo dobil Roosevelt takorekoč neomejeno oblast, kajti brez dvoma je pričakovati, da novi kongres ne bo delal ovir njegovim reformam, ko jim je bil celo zadnji kongres naklonjen, kljub znatnemu številu republikancev v njem.

Ze po volitvah v letu 1932 so se čuli glasovi, da so bile tedanje volitve grob za republikansko stranko. V resnici so jo spravile tako na rob propada, da se je domnevalo, da bo prenehala obstajati. Kljub temu pa je životvarila še naprej in znova se je oživila v kongresnih volitvah v 1934, še bolj glasno pa je stopila na plan pri letošnjih volitvah. Vidi pa se zdaj po volitvah, da tvorijo stranko le še njeni kričeviči voditelji in da ji je ljudstvo docela obrnilo hrbet. Z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi, takorekoč z nekakim moralnim bičem, so ti voditelji pri-ganjali ljudstvo, naj jim še enkrat vrne njih neomejeno oblast, ki so jo uživali v prejšnjih zlatih. Njih besede, četudi še tako glasne, so padale na gluha ušesa. Ljudstvo ima pač enkrat za vselej dovolj njih vladanja, ki je slo za tem, da nagromadi za malo manjšino čim večje kupe denarja, dočim mora pretežna večina prebivalstva takorekoč stradati.

Dober nauk so dale te volitve tudi v moralnem oziru, namreč, da se z intrigami, spletkami, sovraštvom, natolcevanjem, a lažmi in psokami napravi kaj kratka pot. Težko, če je bila katera volilna kampanja tako umazana, kakor je bila ravno sedanja. Demokrati voditelji so imeli

KRIŽEM SVETA

Berlin, Nemčija. — Amerikanec L. B. Simpson, ki je bil nedavno obsojen na tri leta zapora zaradi komunistične propagande, je napravil na Hitlerja apel za pomilostitev. Izjavlja, da obžaluje svoj čin in da je njegovo zdravje v resnem stanju.

Bukaresta, Rumunija. — V mestu Vaslui je prišlo pretekli ponedeljek do krvavega spopada med pristaši protijudovske narodne krščanske stranke in pristaši demokratske narodne kmetske stranke. Kot rezultat je ena oseba obležala mrtva, 20 drugih je bilo ranjenih.

Jeruzalem, Palestina. — Na nekem tukajšnjem sodišču so bili v ponedeljek obsojeni na smrt trije Arabci. Eden od njih je bil spoznan krivim, da je med zadnjimi nemiri ubil nekega angleškega častnika, dva druga pa nekega angleškega policista.

London, Anglija. — Med zasedanjem nekega pododpora nevtralnostnega odbora je portugalski delegat ožigosal kot žalitev predlog Rusije, naj bi se portugalsko obrežje blokiralo, da bi se ne pripustila do njega nobena ladja z orožjem.

URO ŽELI DOBITI NAZAJ

Philadelphia, Pa. — Ko je predsednik Roosevelt zadnji teden obiskal tukajšnje mesto, je stal na cesti med množicami tudi neki Ernest Myers. Možno se je tako nalezl splošnega navdušenja, ki je vladalo okrog njega, da je v tej vzhičenosti pograbil svojo zlato uro, vredno \$40, in jo vrnil v predsednikov avto, ko je ta privozil mimo njega. Po napadu navdušenja se je zopet povrnila pamet in mož je izprevidel, kako neumnost je napravil: Predsednik Roosevelt ne potrebuje njegove ure, dočim mora on sam zdaj biti brez nje. V tem razpoloženju se je prigrisl na detektivskem uradu in zaporil, naj mu dobe uro nazaj. Brez dvoma jo bo dobil, kajti, kakor se poroča iz Washingtona, je bil predsednik sam presenečen, ko je našel uro v svojem avtomobilu, in je želel vedeti, kdo mu jo je vrnil.

POGLED NA ČETORČKE PREMAGAL OČETA

Senath, Mo. — V neki leseni baraki v tukajšnji bližini se je neki revni družini rodila pretekli ponedeljek četvorica otrok. Pogled na ne pričakovani prizor je očeta tako prevzel, da se je onesveščen zgrudil po tleh. Celi porod se je izvršil v šestih minutah in svet so zagledale tri deklice in en deček. Dve deklici pa ste tako slabotni, da je malo upanja, da boste preživele.

LJUDSTVO MU IZREKLO ZAUPNICO

V rekordnih volitvah ta terek je samo v dveh državah ljudstvo volilo proti Rooseveltu, dočim mu je v 46 drugih državah dalo priznanje za njegov New Deal in mu izreklo poverilnico, da nadaljuje s svojimi socialnimi reformami.

STAVKARJI NE-POPUSTLJIVI VTIS MUSSOLINIJEVIH BESED

Stavkajočim mornarjem se moralo pridružiti še delavstvo drugih strok.

San Francisco, Cal. — Ne samo, da se je število stavkajočih mornarjev na trgovskih ladjah pomnožilo, marveč pridružiti so se jim morale, hoté ali ne-hote, tudi druge stroke delavstva, predvsem gozdarij, da je na ta način brez dela okrog 75.000 oseb. Stavkarji so odločeni, da ne bodo odnehali, dokler se njih zahteve ne izpolnijo. Popustili pa so v toliko, da utegnejo dovoliti svobosti unijskemu osebju, da bo postavilo straže na ladje, ki stoje zdaj v pristanišču brez vsakega moštva.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA

Chicago, Ill. — Mrliška porota je pretekli ponedeljek proglašila tragedijo v 10528 Perry ave., kot umor in samoumor. Drama se je odigrala v nedeljo zvečer, v kateri je 25 letni Joseph Okleshen v napadu ljubosumja najprej ustrelil svojo 23 letno ženo, Berto, in nato še samemu sebi napravil konec.

ZAGONETEN STREL UBIL ŽENSKO

Whitesburg, Ky. — Policija preiskuje zagoneten umor, ki se je izvršil nad 23 letno Violo Smith v noči med nedeljo in ponedeljkom. Žensko so našli ustreljeno v njenem stanovanju, in sicer od krogle, ki je prodrla v stanovanje skozi

Iz Jugoslavije.

Zagoneten požar blizu Slovenske vasi v ptujski okolici, ki je sredi noči pogljal prestrašene prebivalce na cesto: Deset ljudi se srečno rešilo iz goreče hiše. — Smrtna kosa. — Nezgode in nesreče.

Družina na begu

Ptuj, 17. okt. — Usodna nesreča je zadela posestnika Jerneja Kolariča v vasi Skorba. Na neznan način nastali požar mu je danes skoro do tal uničil lepo domačijo. Ogenj je nastal davi okrog 2. ure. Ker je bila domačija s slamo krita, je bilo mahoma vse v ognju: hiša z gospodarskim poslopjem, vsi hlevi in skednji. Strahovito pokanje desk, ki so naglo zgorevale, je zbudilo gospodarja Jerneja in njegovo ženo Marijo. Planila sta iz postelje in posrečilo se jima je beg iz goreče hiše. Toda, kaj se bo zgodilo z njuni osmimi otroki, ki so spali v zadnjem delu hiše, v posebni kamri? Otroci so stari od dva do 16 let. Silno pokanje je tudi nje prebudilo in pogumno so se začeli poganjati skozi okno vsi povrsti: Marija, Francek, Franca, Rozalija, Katarina, Rezika, Fric in Ivan. Veža je bila že vsa v plamenu in tja niso mogli bežati, zato je bila res vsa sreča, da okno njihove kamre ni bilo omreženo z železnim križem, sicer bi vseh osem siromakov našlo grozno smrt v plamenih.

Vaščani so kmalu prihтели na pomoč in so pomagali reševati živino. Vendar pa je poginila v plamenih lepa telica, vredna 1000 Din, eno svinjo pa so opečeno izvlekli iz ognja. Vaščani kakor domači so žalostno gledali, kako je ogenj neusmiljeno uničeval domačijo. S poslopji vred je pogorela tudi vsa oprava, vsa obleka, šivalni stroj, gospodarsko orodje, ves letošnji pridelek, da je družina v eni sami noči prišla na beraško palico. A to še ni bilo dovolj, ogenj se je prenesel tudi na gospodarsko poslopje Neže Železnigerjeve, ki so ji takisto pogorela vsa gospodarska poslopja, a hišo so gasilci rešili.

Gasilec sem se posrečilo vsaj to, da so preprečili nadaljnje širjenje požara, ki bi lahko uničil vso vas, saj so poslopja vsa krita s slamo. Domačija Frana Miheliča je že pričela goreti, pa se je gasilec posrečilo ogenj zadušiti. Vzrok nastanka požara ni znan. Možno je, da se je vnelo zaradi slabega dimnika, prav tako pa je verjetno pri sedanjih razmerah na Dravskem polju, da je zanetila zločinska roka.

Volkovi so vdrli v turško molilnico

V dvorišče Jaja-pašine džamije v Skoplju v Srbiji, so vdrli volkovi ter zaklali čuva-ju muslimanskega svetišča več ovac. Čuvaj in njegovi ljudje so ubili enega volka, kateri se je bil tako nažrl, da ni mogel preskočiti nizkega obzidja. V

najbližjo okolico Skoplja prignala volkove silno huda zima, ki vlada tam okolu.

Smrtna kosa

Na Gorenjih Podpoljanah, župnija Velike Lašče je umrl Anton Tomšič, obče spoštovani posestnik. — V Ljubljani je umrla Marica Ferlič, trgovska sotrudnica. — V Kranju je umrl Franc Crobat, ugledni industrijalec in lastnik trgovine manufaktur, perila in splošne konfekcije, star 79 let.

Plemenita žena

V Rušah je pred kratkim umrla Antonija Lesbaherjeva, vdova po nadučitelju in županu v Rušah, katera je v svoji poslednji volji postavila za dedinjo svojega premoženja dobredelno ustanovo, ki se po obeh ranjkih hčerah pokojne imenuje Zapuščina Gizele in Albine Lesbaherjeve. Namen ustanove je služiti vzgoji siromasne dece, zlasti sirot iz učiteljskih družin.

Žensko je napadel

Pri Sv. Kungoti se je posestnikov sin Sebastijan Topolovec sprl s 30 letno posestnikovo ženo Lizo Kreisbaherjevo. Med prepriom je Topolovec segel po grabljah in udrihal po svoji nasprotnici toliko časa, da jo je potolkel na tla. Na srečo so prihтели ljudje in suroveža prepadili, ter žensko oddali v ptujsko bolnico, kjer so zdravniki ugotovili težke poškodbe. Preprij je nastal na travniku radi paše in se bo moral Topolovec zagovarjati pri sodišču.

V vsako slovensko katoliško družino slovenski katoliški dnevnik "Am. Slovenec!"

Družinska PRATIKA

ZA LETO 1937
JE DOSPELA.

Letošnja Družinska Pratika je bolj zanimiva kot kedaj prej. Prevz. knezoškof ljubljanski Dr. G. Rožman ima v njej krasen članek o ameriških Slovencih. Ima posebno polo slik in mnogo drugih zanimivosti. Stane s poštnino

25 centov

Naroča se od:

Knjigarna
AMER. SLOVENEK
1849 W. Cermak Rd.
Chicago, Ill.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Table with subscription rates for various durations (yearly, half-yearly, quarterly) and locations (Chicago, Canada and Europe).

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. Hugo:

Njujorskemu podlipniku v album

Ko sem pred par meseci v "Glasu Naroda" zagledal napis "Pod vaško lipo", bil je duh iz ameriškega labirinta, z njegovim hrúščem in truščem, poromal v tiho, gorsko domačo vas.

Kako bi mi, ki naš je usoda iz takih tihih domovinskih vasi vrgla v ameriški babilon, potrebovali take šole in take življenske modrosti. Zato, ko sem se ob naslovu "Pod vaško lipo" prebudil iz teh sladkih spominov, mi je nehote odjeknilo v duši.

Saj je Mr Kerže kmalu potem, ko sva se v časopisju prvič srečala, zginil iz naše slovstvene javnosti, dokler se ni zdaj po več kot desetih letih zopet pojavil v vlogi očanca "Pod vaško lipo".

Pozneje sem začel pa vedno bolj dvomiti o njegovi resnični spreobrnitvi. Zdaj je padla ena, zdaj druga, ki ni kazala, da je iz šole izpod vaške lipe.

Članek se vrti okrog predsedniških volitev. Jaz se za politiko ne brigam. Moja politika je križ. Tako je dejal papež Pij X. Sebi in nam duhovnikom.

si natakni tisto masko, ki so jo okoliščine ravno zahtevale. Ko bi on, ki je imel toliko smisla za neprisiljeno in nepokvarjeno domačnost, Mr. Keržeta našel "Pod vaško lipo" v vlogi starega očanca, a s takim klobasanjem, bi ga sigurno s cepinom nagnal kot klovna, ki je iz kakega mestnega cirkusa ušel in se prikradel pod vaško lipo, zastrupljat zdravo narodno dušo.

Nočem raztrancirati cele krvavice, ki nam jo je ta klovn v omenjenem članku serviral. Le nekaj ocvirkov naj pobere iz nje. Prazen sod in pokončni klas mu je pred vsem Father Coughlin. "Father" kajpada med ušesci, kot v socialističnih listih. S ponosom pravi, da je že "pred meseci pisal o njem kot človeku velikih fraz".

Rekel sem in še povdarjam, da se jaz ne vlečem za Coughlina kot politika. Da, niti za Coughlina duhovnika ne. Kar mi je pri branju tega članka kri vzvalovilo je to, da si taka duševna reva kot je Mr. Kerže drzne Coughlina imenovati: prazen sod, pokončni klas, ignoranta in frazerja brez vsake vsebine.

Naš Dr. Krek, na katerega se sklicuje kot pravo sociološko veličino, se je že enkrat zjokal nad njim. Ko bi zvedel za njegovo klobasanje "Pod vaško lipo", bi se v grobu obrnil. Češ, fant po kaj sem neki tebe v šolo spravil!

VESTI IZ MRZLE MINNESOTE

Naj zopet nekaj poročam iz te sibirské Minnesote. Tako brije burja, kakor bi koledar kazal najmanj mesec januar ali februar, pa je šele oktober, ko to pišem; in že se je pokazalo, kaj je tukaj za pričakovati v prihodnjih zimskih mesecih.

Tako sem bila na otvoritvi doma SNPJ, katerega so postavili tri skupna društva. Dom je prav lično zgrajen. Program je bil dober in privlačen, z govori in petjem. Lepo je pela ugledna Slovenka Angela Praznik in je žela velik aplavz. Toliko torej o tem.

VABILO NA VESELICO

Društvo sv. Jurija št. 960, reda Katoliških Borštnarjev priredi v soboto večer 21. novembra v šolski dvorani sv. Štefana veliko veselico, katere začetek je ob 7. uri zvečer.

Dr. sv. Jurija št. 960, C.O.F.: Louis Bogolin, preds. Ignatz Lagen, tajnik

ZA SIROTIŠNICO NA DOLENJSKEM

Indianapolis, Ind. Prosim za priobčitev imen teh, ki so darovali za sirotišnico na Dolenskem.

Darovalci so sledeči: Po \$1.00 so darovali; Frank Radež, Mary Cimerman, Francis Luzar, George Luzar, Ani Lambert, Martin Mauser, Mary Ule.

Po 50c so darovali; Ani Bačar, Louis Fon, Francis Zore, Louis Matelko, Joe Zevnik, John Modic, Paul Platšič, Mary Lambert, Mary Flajs, Frank Deželan, Louis Matehlich, Ursula Zevnik, Mary Luzar, Josephine Luzar, Joe Semnich, Francis Turk, Joe Rady, Ane Može, Anton Berkopec, in Mary Draflek.

Po 25c so darovali; Rozy Luzar, Louis Staniše, Frank Safar, Joe Trante, Mary Medle, Josephine Mivec, Anton Kos, Ani Jeranič, Karol Brodnik, Agnes Komlanc, Ani Mauser, Frank Zujnek, Josephine Turk, Amalia Culc, Frank Kaplan, Agnes Urajnar, Josephine Barborich, John Skoda, Louis Znjajšič, Jerry Zakrajšek, Frank Gerbek, Mary Vidmar, Karoline Petrich, Mary Sumrak, Anten Struna, Matia Repše, Louis Mauser, Gust Zupančič, Frank Žonta, Frank Gazvoda, Frank Zupančič, Margareta Šuštaršič, Jože Snidaršič, Mary Dragan in Anton Sadlar.

Po 10c so darovali; Rozy Lekše, Josephine Hren, Mary Gabrielčič, Angela Grabnar, Mary Gorenc in Frank Rajer.

Vsega skupaj smo nabrale \$27.50, za kar se darovateljem najlepše zahvaljujemo. Bog plačaj.

Mary Ule in Ani Lambert, nabirateljici.

PORAST ZRAČNEGA PROMETA

Chicago, Ill. — Kakor poročata zračna potniška prevozna družba American Airlines, se je njen promet v prvih devetih mesecih tega leta zvišal za 31.5 odstotkov v primeri z istim časom lanskega leta.

Chicago, Ill. — Kakor poročata zračna potniška prevozna družba American Airlines, se je njen promet v prvih devetih mesecih tega leta zvišal za 31.5 odstotkov v primeri z istim časom lanskega leta.

DOGODKI med Slovenci po Ameriki

Nesreča rojakinje Chicago, Ill. — Mnogim poznana rojakinja Mrs. Leo Mladič, na 1941 Cermak Rd., je v ponedeljek 2. novembra nesrečno padla in si zlomila roko v zapestju. Zelimo ji skorajšnjega okrevanja.

Težko poškodovana od avtomobila Cleveland, O. — Ko se je te dni dobro poznana rojakinja Mrs. Mary Barbič z Rosenwood ave. vračala od nekkih opravkov proti domu, jo je na križišču 80. ceste in Union ave. zadel neki avto in jo podrl na tla, da je dobila večje poškodbe na glavi in ima zlomljeno tudi roko.

Vesti iz Milwaukee Milwaukee, Wis. — Nerodno nezgodo je doživel rojak Lovro Kalc, kateremu se je v bližini Cudahy, Wis., prevrnil avto v jarek in se precej poškodoval, dočim je Kalc dobil le nekaj malo pomembnih prask na glavi.

Obtožen uboja Cleveland, Ohio. — Od velike porote v Clevelandu je bil Mr. Vincent Salmič obtožen uboja Salmič je namreč že 2. avgusta volzil avto in z njim zadel v neki brzozavni drog, da je bil pri tem Mr. J. Tursich, ki se je z njim vozil, smrtno poškodovan.

Obešenec so našli Kravn, Pa. — Že pred petimi meseci je rojak Nik Černe izginil od doma in nihče ni vedel, kam bi bil šel. Te dni so pa v bližnjem gozdu našli njegovo truplo, obešeno.

Avtna nesreča Buhl, Minn. — V tukajšnji bližini je bil povožen od avtomobila, katerega je vozil neki Italijan, rojak Pavle Knežević, ki je poškodbam podlegel.

Prestal operacijo Calumet, Mich. — Tukaj dobro poznani rojak Math F. Kobe, ki se je pred nekaj tedni moral podati na operacijo za kilo, je operacijo srečno prestal in že toliko okrevaj, da zopet hodi.

Smrt jih je pobrala V Clevelandu, O., je umrl rojak Frank Peterlin v starosti 60 let. Doma je bil iz Bukove pri Vel. Laščah in je prišel v Ameriko pred 36 leti.

V Sheboygan, Wis., je umrla Mary Golob v starosti 52 let. V Ameriki je bila 27 let. Zapusča moža.

TARZAN IN OGNJENI BOGOVI

(150)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

SLOVENSKE PLOŠČE Columbia in Viktor izdelka dobite v Knjižarni "Amer. Slovenca". Pišite po tozadavni cenik.

Z divjo jezo, ker so bili tako sramotno napadeni od zadir, so se arabski konjeniki podili proti mali Tarzanovi četki lokostrelcev, ki so stali ob robu gozda in čakali primernega trenutka da izstrelijo svoje pišce v sovražnika.

Medtem, ko so lokostrelci čakali v pripravljenosti napasti sovražnika, je Tarzan za njimi uvrstil močne vrste sulhtarjev, ki naj bodo v usodnem trenutku strelcem na pomoč in naj planejo na sovražnika. Previden je bil Tarzan pri tem v toliko, da se ni odmaknil iz varnega gozdnega zavetja.

Tedaj je kot izvežban poveljnik poveljeval strelcem: "Strelci, razdelite se na levo in desno!" Kot bi mignil je bilo povelje izvršeno. Enako povelje je izdal tudi sulhtarjem. Na ta način je namreč namrcaval zajeti konjenike, ki bi prišli v gozd, z dveh strani, da bo zmaga bolj uspešna.

"Streljajte na moze in varujte konje," je še zapovedal Tarzan. — Ko je Nazir, poveljnik konjenikov opazil početje Tarzanovih čet, se je glasno zamrmal. "Bedaki!" je izgovoril. "Sedaj smo se pa tako postavili, da bodo kot naša za tarčo našim puškam in konji jih bodo potepali. Zmaga je naša!"

ČRNEGA BIKA ŽAJFA

P. Hugo.

Nekje, pa menda ne v Veržeju, so imeli črnega bika, a bi bili radi imeli belega, ali vsaj sivega. Pa jim je neki hudomušnež svetoval, naj ga pošteno našajfajo, oribajo in želja jim bo izpolnjena. Storili so to. Seveda zaman. Bik je ostan črn, kot je bil. S tem je v prisrčnosti povedano, kar drugače nakratko pravimo: Kaj nemogočega poskušati.

Na tako brezupno žajfanje in ribanje črnega bika se je pred kratkim spravil Mr. Zaitz, urednik "Proletarca". Prav za prav je on hotel rdečega bika oprati, da bi izgledal kot beli jagenček, a rdeči bik so španski rdeči vseh barv, od rdečkaste do temnordeče, kot je kri žabčine ovce. Po njem je vsa ta rdeča družba nedolžna nad krvjo, ki zdaj v Španiji teče. Na neki članek "Ameriške Domovine" o tem grozotnem pokolju odgovarja, da "ima namen ustvariti med čitatelji vtis, da vlada Španijo 'komunizem', ki morda duhovnike, požiga cerkve in pleni imovino. Dostavlja še: "Uredništvo tudi najmanjšega lista na svetu, ki se zanima za svetovne dogodke, ve, da so civilno vojno v Španiji pričeli in organizirali fašisti proti ustavni vladi, v kateri ni bilo niti enega socialističnega ali komunističnega."

Ne, to se ne pravi črnega bika, ampak samega vruga žajfati, ki je popularno povedano, do kosti in mozga in ne samo po koži črn. Tako gorostasno trditve bi ne prenesli, če bi jo objavil kak "Lažnjivi kljukec" ali pa "Šaljivi Slovenec", ne pa, če nam jo predložijo "Proletarce", ki hoče biti resen list. Kdor ima le malo vpogleda v gibajoče sile, razvoj in razplet zverinske španske civilne vojne, bi kaj takega ne mogel resno zapisati. Če že ne bi hotel priznati resnice, ker bi mu tako boljše kazalo, bi vsaj previdno molčal. Ko o Mr. Zaitzu z njegovim "Proletarcom" ne bo več nikakega duha ne sluha, bo objektivna zgodovina pripovedovala, da je treba ta zgodovinski madež v prvi vrsti, če ne izključno, pripisati socialistom in komunistom. Kaj lahko je nam to dokazati.

Tega menda niti Mr. Zaitz & Co., če jim vsaj najnovejša zgodovina Španije ni "španska vas", ne bodo tajili, da je že Lenin malo pred smrtjo izjavil: "Sledeča komunistična država bo Španija! To niso bile samo njegove sladke sanje, ampak čisto resno zamišljen načrt. Potom nje je hotel čim prej dobiti Evropo med dva ognja in jo zboljševizirati. Evropska Rusija na njenem skrajnem vzhodu, Španija na njenem skrajnem zapadu, v sredi pa bodoči rdeči raj. Še preden je prišel s tem načrtom na dan in ga kot politični testament zapustil svojem nasledniku, je že šel na delo. Angleški časnikarji ki so se l. 1920 vrnili s svojega potovanja po Španiji, so vedeli poročati, da v deželi že vse mrgoli komunističnih celic. Framasoni in njih podrepaniki socialisti so jim zorali in zrahljali tla.

Po ruskem vplivu se je španski socializem okreplil in zavezaval vedno radikalnejše oblike. Konservativna socialistična struja U. G. T. (United General de Trabajadores), Splošna delavska unija, ki je štela prej milijone, je začela naglo kopneti. Daleč so jo nadkrilili: klerikalni C. N. T. (Confederacion Nacional de Trabajadores), Narodna delavska zveza in F. A. I. (Federacion Anarquista Iberica), Iberijska anarhistična zveza. Ta slednja, ki je med ljudstvom značilna pod imenom sindikasti, je najmočnejša, pa tudi najradikalnejša in voditeljica ostalih dveh. Docela boljševiški otrok je. Njen cilj je, čim prej podkopati pod razvalinami vsako sled vose in na njih zgraditi novo državo brez Boga. Njelo gerilo je:

El comunismo libertador — Komunizem osvoboditelj. Ko bi bilo po njenem bi bila Španija že najmanj l. 1931, ko je padla monarhija, sovjetska republika. Že takrat bi se tam go-dile grozote, kot se gode danes, samo še v širšem obsegu. Ker je bila pa v primeri s konservativnimi elementi raznih struj v manjšini, se je morala hočeš nočeš zaenkrat sprijazniti s kompromisi. Ž njimi je kot močna borbeno zaveznica prevrgla tron. Rada bi se bila takoj vrgla tudi na altar, da bi ju pokopala v skupnem grobu. A močnejši konservativci, ki so imeli vajeti republike v rokah, so ji zastavili pot. Tako se je morala zaenkrat zadovoljiti z laizacijjo republike, to je s postopno ločitvijo države od cerkve, ki je bila cilj obeh liberalnih republikanskih strank Martínez Barrijeve "Union Republicana" in Manuel Azanove "Izquierda Republicana".

Ti združeni bratci so pritiskali k steni katoliške konservativne elemente in dali republiki prvo liberalno-socialistično ustavo. A radikalnim rdečim elementom je bila preveč reakcionarna, nazadnjaška. Njih vzor je bila pač vedno sovjetska republika. Zavedajoč se, da so si konservativni liberalni republikanci le z njih pomočjo osvojili vodstvo republike in je bodo le toliko časa imeli v rokah, dokler jih bodo oni podpirali, so kar na svojo roko, preko ustave, začeli pripravljati pot do svojega lastnega cilja. Jeli so moriti in požigati, kot bi bili že sami gospodarji. En mesec je liberalno-konservativna vlada, njih teror le bolj gledala, da se jim preveč ne zameri. Potem je vendar nastopila, da se niso tako zmenili.

Katoliškim konservativnim krogom, istotako raznih strank: alfonzistov, karlistov, agrarcev in takrat še mladi Ljudski stranki je to odprlo oči. Strnili so svoje vrste, jih učvrstili ter levičarje pri sledečih splošnih volitvah l. 1933 porazili. Tega poraza rdeča koalicija ni mogla preboleti. Naenkrat se ji je cilj sovjetske republike v nedogledno daljo odmaknil. Sami niso vedeli nadkom bi se bolj znesli, ali nad nazadnjaškimi desničarji, ali nad liberalnimi levičarji, ki so imeli ključ do "svobodne" Španije v rokah, pa ji niso s tistim radikalizmom hoteli odpreti vrat vanjo, kot so oni hoteli. Sledeče leto 1934 so si s krvavim pučem hoteli sami zopet osvojiti krmilo vlade in deželo preko krvi povesti v rdeče boljševiško morje. A so se zopet uračunali. Krvava vstaja, polna grozot in zverinstva je bila zadržana.

Znova so se morali sprijazniti s kompromisom. Z liberalnimi republikanci so zavrili "Ljudsko fronto", ki naj se pri sledečih splošnih volitvah l. 1936 z glasovnicami pomeri z desničarji in jim iztrga vladne vajeti. Po zaslugi Moskve, ki jih je ves čas v njih stremeljenju na vse načine podpirala. Dalje po svojih rajskih obljubah neukemu, bednemu ljudstvu, saj so vsakemu obljubljali zemljo in še Forda povrh. In še dalje s pomočjo liberalnih republikancev, ki so se rajši z vragom kot z Bogom zvezali. Končno, ne nazadnje, po nezavednosti in preveliki dobrodušnosti ene tretjine volilcev, ki se volitev ni udeležila, so izšli kot zmagovalci iz volitev. Dobili so nadabsolutno večino.

Rdeči radikalni blok je zopet

NAZIJSKI AVIJATIKI OBISKALI RIM

Da se še bolj okrepijo prijateljski odnosi, sklenjeni zadnje dni med Nemčijo in Italijo, je nazijska vlada poslala v Rim skupino svojih vojaških letalcev. Gornja slika jih kaže, ko odzdravljajo Italijanom, ki so jih sprejeli z burnim navdušenjem.

zasnival sladke sanje o skorajšnjem španskem boljševiškem raju. A zaenkrat se mu še niso uresničile. Konservativci, verni in liberalni, republikanci in monarhisti, so bili vsaj v tem edini, da so odklanjali komunistično republiko. Nova vlada je bila sestavljena iz republikanskih liberalcev, brez rdečih. Za voditelja radikalne rdeče struje, Francisco Largo Caballera, imenovanega "španski Lenin", ker je bil vedno v službi Moskve, je bila to zelo grenka pilula. Cim prej bi bil rad Stalinu poklonil špansko sovjetsko republiko. A je moral to pilulo požreti, ker mu drugega ni kazalo. Še enkrat se je moral sprijazniti z evolucijo, polagnim razvojem, mesto z revolucijo, nasilnim boljševiškim prevratom.

Čeprav je predsednika vlade Azano v srcu sovražil kot mečka, ki v rokavicah hodi okrog konservativcev, mu je vendar poddal zavezniško roko, da najprej "klerikalcem" odzametava vsako možnost se še kdaj, na katerikoli način, polastiti vlade. Katoliške organizacije so bile druga za drugo razpuščene. Katoliško časopisje drug za drugim zatrto. Armada precej očiščena konservativnih častnikov, ki so jih nadomestili razni temni elementi. Posebna rdeča milica okrepljena in oborožena. Caballero pa je s svojimi komunističnimi krdeli na svojo roko započel nov teror. Cerkev, samostani in drugi prostveni in kulturni zavodi so zopet na vseh straneh začeli goreti. Izraziti katoliški voditelji so bili deloma pobiti, deloma pozaprti. Po izjavi poslanca Galco Sotela je bilo od 16. febr. 1936, ko so levičarji pri volitvah zmagali, pa do 2. apr. porušenih 106 cerkva, izropanih 36. Ubilih je bilo 36, ranjenih pa 400. Vlada je toplot še bolj igrala vlogo gledalca kot po prvih zmagovitih volitvah l. 1931. In ne le, da sama ni ničesar storila v obrambo katoličanov, še sami se niso smeli braniti. Pri raznih spopadih so bili vedno katoličani krivi in kaznovani, čeprav so branili le svoje življenje, imovino in pravice.

Da je Caballero že takrat začel igrati vlogo rdečega diktatorja, ni bila vzrok samo popustljivost Zamora-Azanova vlada, za katero se je on malo več brigal, ampak povelja iz Moskve. Caballero ni poslušal, kaj pravi Madrid, oz. Zamora in Azana, temveč kaj pravi Moskva oz. Stalin s svojimi opodi. Moskvi so njegovi kompromisi z menjajočimi se konservativnimi vlada-mi Španije že presedali. Že zdav-

naj je upala Španijo pozdraviti kot svojo posestrimsko sovjetsko republiko. Ker tega kar ni mogla pričakovati, je sama naravnost posegla vmes.

Dne 27. febr. 1936 je Stalin sklical eksekutivni odbor svoje republike. Ker tega kar ni mogla pričakovati, je sama naravnost posegla vmes. Dne 27. febr. 1936 je Stalin sklical eksekutivni odbor svoje republike. Ker tega kar ni mogla pričakovati, je sama naravnost posegla vmes. Dne 27. febr. 1936 je Stalin sklical eksekutivni odbor svoje republike. Ker tega kar ni mogla pričakovati, je sama naravnost posegla vmes.

S tem programom je Moskva poslala v Španijo svoje najbolješe agitatorje, pod vodstvom proslulega mesarja Bele Kuna. Z enim milijonom pezet v žepu, ki ga je vlada vtirola v ta namen, so šli takoj na delo. Zadnjega marca letos je ta delegacija do-spela v Barcelono, glavno gnezdo španske rdečkarje. Skupno s Caballerom je začela pripravljati tla za sovjetsko republiko. Odstotod to njegovo teroristično diktatorstvo in objestnost njegovih sodrugov. Češ le še malo počakajte vi madridski požarji, dne-vi so vam šteti.

Tudi v parlamentu so se rdeči že obnašali kot gospodarji. Desničarski poslanci so bili pravi mučenci, v vedni nevarnosti za svoje življenje. Vsaka pritožba o vladajočem terorju, vsak njihov predlog, kako vpostaviti red in mir v deželi, je bil z divjim krikom, psovkami in grožnjami zadušen. V tem strahovanju so se posebno "odlikovali" rdeči poslanci v ženskih krilih. Te so konservativnim poslancem med govori revolverje molele pod nos in jim grozile, da ne pojdejo ži-

vi iz zbornice, če ne bodo nehali z opozicijo. Zlasti sta mnogo trpela voditelja katoličanov Gil Robles, general "Accion Popular", Ljudske stranke in Calvo Sotelo, najboljši govornik v parlamentu in up katoliške Španije.

V takih razmerah ni bilo nikakega upanja, da bi mogli katoličani parlamentarnim potom očuvati svoje najvitalnejše pravice. Vse je kazalo, da španska sovjetska republika ni več daleč. Eno točko moskovskega programa so rdeči radikalni konec aprila že izsilili. Alcala Zamora, do-tedanji predsednik republike, po krvi Jud, po veri katoličan, po prepričanju zmerni republikanec, je padel. Premiera Azane še niso mogli vreči, ker je imel pre-več zaslonbe v konservativnih krogih. Postal je 17. maja drugi predsednik republike. To je bilo pa v nasprotju z moskovskim programom. Caballero in Bela Kun, oz. Bela Kun in Caballero, sta takrat začela tajno plesiti vrv-zanj in meščansko vlado.

Odkrita je bila komunistična zarota pod njenim vodstvom. Njen cilj je bil, se s pomočjo rdeče armade siloma polastiti vlade in oklicati sovjetsko republiko. Začela naj bi se revolucija v armadi. Rdeči častniki naj bi najprej poklali konservativne in če treba rdeče vojaštvo konservativno. Rdeča zasebna armada pa bi istočasno obračunala z državno policijo. Nato bi se združeni armadi vrgli na konservativno ljudstvo in morili, morili, kot zna samo Bela Kun. Za dan rdeče vstaje je bil določen 29. julij.

Vsa še količkaj verna Španija je ob tem grozotnem odkritju zatrepetala in začela z mrzlično naglostjo organizirati obrambo. Vseh oči so se obrnile proti naj-večjemu in najpopularnejšemu državniku Jose Calvo Sotelo, da bi kako ob 11. uri mirno prepričal, kar se je neizogibno bližalo. A 14. jul. je kot strela iz jasnega udarilo v ta njih edini up. Calvo Sotela so našli na nekem pokopališču vsega preluknjana od bajonetov in še v glavo ustreljenega. Prejšnji dan je imel v parlamentu oduševljen govor v

obrambo reda in miru v deželi. Na koncu je še dejal: "Mene lahko umorite, če hočete, a moje duše ne bote umorili. Ona bo še nadalje živela in delala za blagor domovine." Celo mnogi njegovi politični nasprotniki so odobraval kar je povedal. Toda zglasna rdeča poslanka Passiflora-Pasijonka, ki je sama 500 re-dovnic in njih gojenk poklala, je glasno siknila: "Ta mož je danes zadnjič govoril v parlamentu!" In res je bilo zadnjič. Isti dan popoldne je oborožena stražavdrila v njegovo stanovanje, ga odpeljala na pokopališče in tam strahotno obračunala z njim. Ves verni narod je zajokal, ko je to zvedel.

Katoličanom in drugim konservativnim elementom, ki so bili na njih strani, je po izjalovljenih vseh mirnih poskusih ostala samo izbira, ali se naj v dveh tednih pripravijo na smrt, ali pa naj sklenjen splošni naval nanje prehitijo. Odločili so se za slednje. En teden po pogrebu Calvo Sotela je počilo. Civilna vojna z vsemi svojimi grozotami, ki jih kar noče biti konec, se je začela. Kar so rdeči nameravali 29. jul. začeti, to so izvršili in izvršujejo povsod, kjer so bili oz. so še oni gospodarji položaja. Ko bi jih katoliška fronta ne bila prehitela, bi bila danes cela Španija sovjetska dolina krvi.

In zdaj, ko sem vam v kratkem predložil resnični zgodovinski razvoj in razplet španskih dogodkov, se obračam na vas, Mr. Zaitz, z vprašanjem: Ali si še upate trditi, da so španski socialisti in komunisti nedolžni nad tamkaj prelito krvjo in vandalstvom? Če ne vi v svoji hotelni zaslepljenosti in preračunani politiki, bo gotovo vsak drugi, ki je količkaj dovteten za resnico, moral priznati: Ta kri in to vandalstvo gre v prvi vrsti, če ne izključno, na račun španskih rdečkarjev, zvestih pomočnikov moskovskih velelesarjev. To je eno.

Drugo pa je: Mr. Zaitz ali se še upate trditi, da so katoliško-konservativni krogi začeli to najbolj krvavo dramo v dosedajnji zgodovini? Ako ne vi, bo vsak drugi ki mu je količkaj za resnico, priznal, da je začela in nadaljevala komunistična Moskva s svojimi španskimi ultra-rdečimi sodrugi kot izvršilnimi organi. Pa vi Mr. Zaitz bote morda vztrajali pri tem, da so vsaj zadnje dejanje te krvave drame, kolikor se je je do sedaj odigralo, vendarle "klerikalci" začeli in da so jo proti ustavni vladi začeli. Na to vam odgovorjam: Kar so oni začeli ni bilo proti ustavni vladi, ampak proti neustavni in nepostavni strahovladni komunistov, ki so hoteli to ustavno vlado vreči in oklicati sovjetsko republiko, seveda pred vsem pre-ko trupel katoličanov in preko razvalin vsega vidnega katoliškega. Glede tega tedaj primite sebe za nos. Kajti očitke vam po vsej pravici vlačam.

Prav za prav pa oni tudi v tem slučaju niso začeli. Začela je

komunistična strahovlada s svojimi sklenjenimi in natančno do-ločenim prevratom. Ali če hočete "klerikalci" so tako začeli, kot začne od banditov napadeni, ako se mu posreči. Mr. Zaitz, kaj bi vi naredili, ko bi vam kdo revolver pred nos pomolil in zahteval denar ali dušo? Kajne, ko bi na kak način mogli, bi mu ne dali ne duše ne denarja, ampak svinca. To se pravi, ko bi imeli revolver v žepu in policijsko spretnost v njegovi rabi, bi mesto denarnice revolver potegnili iz žepa in bandita prehiteli. Recimo, da bi ga ne zadeli smrtno, le toliko da bi se ga odkrižali. Potem bi prišla pa oba pred sodnijo. Vi bi povedali zakaj ste ga ustrelili. On bi pa trdil, da ste vi začeli, sam da vam je samo grozil. Kakor bi bilo z enega stališča res, bi se vi in sodnik banditu smejala. Samo o tem bi še dvomila ali spada v ječo ali v opazovalnico. Prav tako budalost trdite vi, če pravite, da so španski "klerikalci" začeli.

Ne, ne Mr. Zaitz črnega, oz. rdečega španskega bika ne bote oprali, da bi bil če že ne bel vsaj siv, naj ga še tako žajfate in ribate, ali magari v strojno pomeljete, kjer imajo v ta namen mnogo uspešnejše kemikalije na razpolago. Vsak pameten človek, ki le nekoliko pozna gibajoče sile španskih dogodkov, bo dejal, da vam nekaj manjka, ali v glavi ali v srcu, na pameti ali pa na iskreni poštenosti.

Katoliški Slovenci, podpisajte svoj list "Amerikanski Slovenec"!

DELO ZA DEKLE
Dekle za splošna hišna dela in preprosto kuhanje v Chicagu. Dve osebi v družini. Dober dom za pravo dekle. Pokličite tel. CANAL 6014.

VELIK BLAZNIKOV PRATIKA

ZA LETO 1937 JE TUKAJ!

Kakor vsako leto, je tudi letos prav zanimiva. Krasijo jo lepe številne slike in druge zanimivosti. Naročite jo takoj dokler zaloga ne poide, da ne bote prepozni. Stane s poštnino vred

25 centov
Naroča se od:
Knjigarna AMER. SLOVENEK
1849 W. Cermak Rd. Chicago, Ill.

BOŽIČ v stari domovini

Ekspresni parniki iz New Yorka

EUROPA	5. decembra
NEW YORK	10. decembra
HAMBURG	15. decembra
BREMEN	16. decembra

Brzi vlak ob BREMEN in EUROPA v Bremerhaven z najemni udobno potovanje do Ljubljane. Izborne železniške zvezice od Cherbourga ali Hamburga.

Za pojasnila se obrnite na
GENERAL TRAVEL SERVICE, Inc.
LEO ZAKRAJSEK, Mgr.
302 East 72nd St., New York, N. Y.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Ne bodite sužnji neprebave

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Zelodeno zdravilo iskreno pripravljeno

— Pišite po brezplačen vzorec —
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Send me a free sample.

Name _____
Address _____

BOŽIČNA DARILA

Vašim domačim v stari kraj bodo dostavljena točno in hitro. Mi pošljamo denarne pošiljke v vse dele sveta. Pošljite vašim domačim v stari kraj božično darilo potom nas, ki bo dostavljeno točno, hitro in brez vsakega odbitka. Cene valuti so podvržene spremembam borznih cen. Včeraj so bile naše cene:

Dinarji:		Za izplačila v dolarjih:	
Za \$ 2.55.....	100 Din	Za \$ 5.00 pošljite.....	\$ 7.75
Za \$ 5.00.....	200 Din	Za \$ 10.00 pošljite.....	\$ 10.85
Za \$ 7.20.....	300 Din	Za \$ 15.00 pošljite.....	\$ 16.00
Za \$ 11.70.....	500 Din	Za \$ 25.00 pošljite.....	\$ 26.10
Za \$ 23.00.....	1000 Din	Za \$ 40.00 pošljite.....	\$ 41.25
Za \$ 45.00.....	2000 Din	Za \$ 50.00 pošljite.....	\$ 51.50

Lire:
Za \$ 3.50..... 50 lir
Za \$ 29.00..... 500 lir
Za \$ 6.40..... 100 lir

Vsa pisma in pošiljke naslovite na:
JOHN JERICHI
(V pisarni Amer. Slovencev)
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

USODNA ŽENA

Ivan Slivnik.

Kaluta je privezal čoln ter najprej pomagal gospodarju, da se je vzel ob železnih stebrih in prečnikih do plošče dvigala. Naprava je bila zelo priprosta in je služila navadno le za vzdigovanje tovorov; zato je Viktor brez težave postavil nogo na zibajočo se tla.

"Še ti, Kaluta!" je zaklical slugi, hoteč mu pomagati. Ali Kaluta je smeje se pokazal svoje bele zobe. Njemu ni bilo treba pomoči; splezal je gor kakor mačka.

Čoln sta pustila na mestu, kjer je bil privezan.

Z dvigala sta dospela na širok hodnik, ki je vodil v kontorje. Viktor je brez težave našel svojo pot; mignil je Kaluti, naj mu sledi. Tako sta stopala po hodniku, ki ga je medlo razsvetljevalo mesečina, tja do vrat Romanine pisarne. Viktor je vrgel oljni plašč od sebe.

"Ostani tu v predsobi, Kaluta, dokler te ne pokličem," je dejal.

In Kaluta se je naslonil na steno ter prekrizal roke.

25. POGLAVJE.

Z globokim vzdihom si je Viktor pogladil mokre lase iznad čela in krenil s trdnim korakom proti vratom Romaninega kontorja.

Ko se je Romana odločila, da ostane tu, je sledila hipnemu nagibu. Zdaj pa, ko je bila že toliko ur sama in ločena od vsega življenja, se ji je zdelo nespametno in nepremišljeno, da se ni bila vrnila domov. Ako se je hotela za vsako ceno ogniti Viktorja Trtnika, mar bi bila odpotovala za nekaj dni!

Ali zdaj so bile take misli podobne zvojnjenju po toči.

Pošastna melodija šumeče in grgrajoče vode, bleda in negotova razsvetljava, pa strašna samota, ki jo je obdajala — vse to jo je delalo neizrekljivo nervozno. In zraven še bol, ki je glodala v njenem srcu! Tako nesrečna je bila, da si je iz dna duše želela smrti.

Dora in Janko sta jo klicala po telefonu; napram njima se je kazala mirno in hrabro. Janko ji je obljubil, da jo ob desetih iznova pokliče. Komaj je čakala, da bi začula zvonec. Ko je storila svoj prenatrpani sklep, si ni mislila, da ji bo tako težko pogrešati človeške besede!

Vsa upehana se je vrgla na divan, boreč se s svojo notranjo muko.

Tedaj pa je mahoma začela pred vrati korake. Izprva je mislila, da se ji blede. Vzravala se je, pridržala sapo in prisluhnila. Da — spet je razločno slišala, da nekdo hodi.

Ni se upala geniti; dihanje ji je zamrlo v prsih. Vsa odrevenela je strmela v vrata.

Potentakem ni bila sama v poslopju? A že je potrkalo na njena vrata. Zdrznila se je, in srce ji je jelo burno razbijati. Zdelo se ji je, da mora zdajzda vdreti skozi vrata nekaj nezasišlanega in groznega. Samota je bila do bolnega razdražila njene čute. Šele ko je potrkalo drugič, se je osrčila. Potegnila si je z roko preko oči, kakor bi se ji sanjalo, in zaklicala s polpridušenim glasom "Noter!"

In tedaj so se vrata odprla. Viktor Trtnik je stopil na prag. Ni se mogla premagati; na glas je zavpila od strahu in zastrmel vanj, kakor bi videla prikazen z onega sveta. Planila je na noge ter se odmeknila od njega, kakor daleč je mogla. Tako sta si stala nekaj časa molče nasproti in gledala drug drugemu v blede, drgečoč obraz.

Nazadnje se je Romana toliko zbrala, da je s hripavim, razburjenim glasom izpregovorila: "Kaj hočete tu? Kako ste prišli semkaj?"

Viktor je stopil korak bliže, tako da ga je obsijala sveča s polno lučjo. Ker je pa videl, da se ona z grozo odmiče pred njim, je obstal. Videla je, da je ves blede in mu trepeče sleherna mišica v obrazu.

"S čolnom sem se pripeljal, gospodična", je rekel mirno, čeprav se je krčil sleherni živec v njegovem telesu.

Vzravala se je visoko. "In česa hočete od mene?" je vprašala za ledeno hladnostjo.

"Govoriti hočem z vami."

Globoko je zasopla; njene oči so zrle ponosno in zavračujoče. "A jaz nočem govoriti z vami; to sem vam povedala že davi."

Niti to ga ni spravilo iz ravnotežja. "Resnica je. Zdi se mi celo, da ste ostali le zato sami tu zunaj, ker ste se me hoteli ogniti. Upali ste, da medtem odpotujem in vas rešim nadaljnega srečavanja z menoj."

"Ako veste vse to, se vam čudim, kako ste mogli vendarle priti. Ta trud bi si bili lahko prihranili. Ničesar se nimam pomeniti z vami."

Niti črtica se ni izpremenila v njegovem obrazu. "Lahko si mislite, gospodična, da nisem veslal do tod in plezal v hišo kakor akrobat zato, da bi se zadovoljil z vašo izjavo, da nočete govoriti z menoj. Prišel sem, ker brezpogojno hočem in moram govoriti z vami. In kadar kaj zares hočem, me ne opoši nič na svetu. Vajen sem, da se zgodi v vsakem slučaju to, kar je moja volja."

Naslonila se je na svojo pisalno mizo in se oprla nanjo z rokami.

"Res se mi zdi, da se ne plašite ničesar," je dejala, blede kakor mrlič; le z velikim trudom se je še obvladovala.

Videl je, da trepeče od razburjenja, čeprav se premaguje. Njegove oči so se zasvetile topleje. "Od davi ravnate z menoj kakor z garjevim psom, gospodična. A zaradi tega se ne bom pričkal z vami."

"Vse, česar želim od vas, je to, da me rešite svoje navzočnosti," je izdala Romana.

Za hipec je stisnil ustnice. Nato je povzel z nujnim glasom: "Razen vas, Romana, ga ni na svetu človeka, ki bi smel brez kazni tako govoriti z menoj. Tudi vi ne poizkušajte v drugo. A povejte mi vendar, kaj je stopilo med naju? Čuvstva Romana Severjeve se gotovo ne izpreminjajo v enem dnevu. Zakaj mučite sebe in mene? Snoči sem se ločil od vas v blaženi zavesti, da me ljubite, kakor vas ljubim jaz."

(Dalje)

POVESTNE KNJIGE IN ROMANI

katere ima v zalogi naša knjigarna:

KRIŠTOF KOLUMB, ali odkritelje Amerike. E. Šreknik. Brošura 282 strani. Interesanten roman iz življenja Krištofa Kolumba.....	65c	NA POLJU SLAVE, Sienkiewicz. Broš. 292 str. Povest iz časa kralja Jana Sobieskega. Zelo zanimivega značaja.....	75c
KRIVDA, Fr. Bevk, brošura 165 str. Povest nam odkriva prezaletni slučaj, ki se je dogodil v slovenski družini. Poučna povest.....	50c	NA POMOČ, T. C. Bridges. Broš. 300 str. Napeta povest vse skozi, ki se čita z največjim zanimanjem.....	75c
KRIŽEM PO JUTROVEM, P. Popotisi in povesti s slikami. Izdala Cirilova knjižnica. Brošura 158 strani.....	60c	NA RAZLIČNIH POTIH, F. Frisch. Primerna povest za mlade fante. Poučna vse skozi.....	40c
KRIŽEM SVETA, V. Slamenik. Brošura 95 str. Zanimiva zgodovinska povest.....	35c	NARODNE PRIPOVEDKE, 1. zvezek. Dominikus.....	35c
LISJAKOVA HČI, J. Stare. Brošura 130 strani. Povest iz življenja našega naroda v domovini.....	50c	NARODNE PRIPOVEDKE, 4. zvezek. Dominikus.....	40c
MALI KLATEŽ, Mark Twain. Trdovezana knjiga s 224 str. Zanimive slike iz življenja sužnjev črncev itd.....	70c	NARODNE PRIPOVEDKE IN PRAVLJICE, S. Sekolov. 27 kratkih pripovedk in zanimivih pravljic.....	35c
MALI LORD, F. H. Burnett. Trdovezana 195 strani. Povest slika, kako dober otrok gane in omehta zakrknjeno srce starega odličnega čudaka. Povest je pisana v tako priljudnem tonu, da bi jo brali kar naprej.....	90c	NA SELJENCI, J. F. Cooper. Zanimiva povest.....	35c
MALO ŽIVLJENJE, F. Detela. Broš. 230 str. Povest iz življenja štajerskih Slovencev.....	65c	NA SINJEM POLJU, trdo vezana knjiga.....	\$1.25
MARIJA KOŽUHOVA, L. Hemon, povest iz francoske Kanade, ki je vzeta iz življenja kanadskih priseljencev. Broširana 164 strani.....	\$1.00	Melkovezana knjiga.....	\$1.09
MIMO CILJEV, M. Pugalj. Trdovezana 180 str. Deset zanimivih kratkih povesti: Zanešeni. — Trije meseci. — Helena. — Jerom. — Zaljubljeni kmet. — Labud poje. — Utešenje. — Pet kron. — Zemlja sveta. — Opice. Vse v eni knjigi.....	\$1.00	NAŠA ANČKA, zanimiva povest, broširana knjiga z 63 strani.....	45c
MISTERIJA, G. LeRouge. Broš. 178 str. Zelo napet roman v katerem so opisana zanimiva potovanja in strašnih dogodkov na potovanju.....	\$1.00	NA PRERIJI, J. F. Cooper. Povest iz življenja ameriških pijo-nirjev.....	30c
MLADI GOZDAR, Izviren roman iz slovenskega življenja na Primorskem. Brošura 110 strani.....	45c	NAŠA LETA, M. Pugalj. Trdovezana 187 str. 12 zanimivih novel v eni knjigi.....	80c
MOJE ŽIVLJENJE, Ivan Cankar. 20 kratkih črtic in povesti in vse prav zanimive. Trdovezana knjiga.....	75c	NAŠI PAGLAVCI, Iv. Trinko. Broš. 110 str. Črtice in slike iz beneško-slovenskega pogorja.....	45c
MORSKI RAZBOJNIK, F. Marryat. Zanimiva povest o možu, ki ropal po morju in ugajal razne pustolovščine. Trdovezana 192 strani.....	\$1.00	NEPOZNANI ZNANCI, opis življenja v redu Cisterjancev. Broš. 115 str.....	50c
MATI SKRBE, Jako zanimiv roman spisal Herman Suderman, brošurana knjiga z 249 strani.....	\$1.00	NAŠE ŽIVLJENJE, Ks. Meško. Broš. 108 str. Črtice in slike iz življenja.....	75c
MRTVO MESTO, spisal Georges Podenbach, trdo vezana knjiga z 94 strani.....	\$1.00	NAŠI LJUDJE, Al. Remec. Brošura 94 str. Zanimiva povest.....	40c
MOŽ V SIVI SUKNJI, B. Orczy. Broš. 223 str. Roman iz Napoleonove dobe. Vse skozi napet in zanimiv.....	85c	NA VALOVH JUŽNEGA MORJA, Ig. Hladnik, broš. 49 str. Zanimiva pripovedka.....	35c
MUKA GOSPE VERE, F. Bevk. Broš. 104 str. Vrlo zanimiva povest z napetimi prizori.....	75c	NEVESTA S KORINJA, Fr. Jaklič. Brošura 102 strani. Zelo zanimiva povest iz kmečkega življenja.....	30c
NARODNA BIBLIOTEKA. Sestav najzanimivejših povesti iz domačega in drugega življenja. V zalogi imamo sledeče snopiče:		NIHILIST, Zavorič. Broš. 80 str.....	40c
4. snopič: V gorskem zakotju.....	45c	NOVO MESTO, Roman, trdo vezana knjiga, spisal Miran Jarc, str. Povest, ki opisuje ruske revolucije.....	40c
8. in 9. snopič: Nesrečnica. Ivan Turgenjev. Povest iz ruskega življenja.....	45c	OBISKI, Iv. Cankar. Slike iz značajev naših pisateljev. Trdovezana knjiga 176 str.....	\$1.25
12. snopič: Črtice iz življenja na kmetih. Andrejčkov Jože. Kratke, vesele povesti.....	30c	OB TIHVIH VEČERIH, Ks. Meško. Kratke zelo zanimive črtice. Trdovezana knjiga 232 str.....	\$1.25
20. snopič: Amerika, ali povsod dobro, doma najbolje. Poučna povest.....	30c	OBRABI, C. Jeglič. Broš. 100 str. Vesela in zanimiva črtica iz življenja.....	85c
21. snopič: Boj s prirodo. — Treskova Urška.....	30c	OD DUŠE DO DUŠE, Pisma dobrih ljudem spisal S. J. Peter Lippert; trdo vezana knjiga.....	\$1.25
25. in 26. snopič: Beatin dnevnik. Lujiza Fesjakova. V srce segajoč roman.....	45c	Melkovezana knjiga.....	\$1.00
35. snopič: Kratke povestice iz pristnega slovenskega življenja. Andrejčkov Jože.....	30c	OČE BUDI TVOJA VOLJA, Iv. Pregelj. Broš. 95 str. Povest iz Istre.....	50c
39. snopič: Solnce in senca. Jos. Bedenek. Gorenjska povest.....	60c	OČE NAŠ, Fr. Malavašič. Povest za mladino in ljudstvo.....	75c
40. snopič: Svitoslav. Burna povest Slovencev.....	30c	ODISEJA, And. Kragelj. Broš. 268 str. Starogrška pravljica zelo zanimiva za vsakega.....	45c
43. snopič: Edip na Kolonu. Sofoklej. Sta. ogrška drama.....	30c	OTROŠKA LETA, Mks. Gorki. Povest iz ruskega življenja po vojni. Broš. 237 str.....	85c
57. snopič: Nekoliko iz ruske zgodovine.....	30c	OĞLENICA, F. Zakrajšek. Povest o hudobnem možu, ter še 6 kratkih povestic. Broš. 76 str.....	25c
58. snopič: Zaroča o polnoči. Bas-nigoi. Povest slovenskega visokolca.....	30c	ONKRAJ PRAGOZDA, J. O. Curwood. Trdovezana 129 str. Zanimiv roman, ki pelje čitate-lje skozi burne slučaje.....	80c
60. snopič: Emanek, lovčev sin. Doživljaji mladega dečka. — Berač. Povest iz vaštanskega življenja.....	30c	OTROKA KAPITANA GRANTA, J. Verne. Trdovezana 607 strani. Vrlo napeta povest, ki vas vodi po Južni Ameriki in drugih krajih, da čitate s posebnim uživanjem.....	\$2.00
59. snopič: Več kratkih, zanimivih.....		OVČAR MARKO, J. Jalen. Brošura 407 str. Povest iz življenja našega naroda, je zanimiva po napetosti in značaju.....	\$1.25
NA KRVAVIH POLJANAH, J. Matičič. Trdovezana 280 str. Ilustrirana s slikami. Zanimiva ljenja in strahote iz bojnih pohodov.....	\$1.50	OZKA VRATA, spisal Andre Gide, brošura.....	80c
		Trdo vezana knjiga.....	\$1.00
		PATRIA, H. Federer. Broš. 72 str. Povest iz irske junške dobe.....	30c
		PERPETUA, ali afrikanski mučenec. Broš. 136 str. Povest nudi čitatelju pogled v dobo tretjega stoletja po Kristusu, ko so kruto preganjali kristjane.....	45c
		PETELINOV JANEZ, J. Alešev. Broš. 126 str. Ako se hočete zabavati, tedaj berite Petelinovega Janeza, ni jo zabavnejše knjige od te.....	85c
		POD SVOBODNIM SOLNCEM, povest davnih dedov v 2. knjigah, vsaka knjiga.....	\$1.25

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Ordru, bančnem draftu ali v znakah. Knjige pošljamo pošt-nine prosto. Vsa naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. CERMAK ROAD,

CHICAGO, ILLINOIS

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Skromni smo bili.

Morda smo morali biti skromni tisti čas, ko pač razmere niso kazale drugače. Nič na tem, ako smo bili skromni.

Nemec je bil tedaj silno ohol prav med nami. "Sl. Narod" poroča iz dne 6. avgusta 1887, da je zastopnik iz Berolina na dan otvoritve Dežmanove kočice na Kredarici starodavnemu, praslovanskemu Triglavu v obraz pljuval, ko je rekel: "Der deutsche Koenig der Julischen Alpen," in sam Dežman, ki je l. 1848 podpisal proglas za Zedinjeno Slo-venijo, je na koncu svojega govora stegnil roko proti Triglavu in zaklical: "Und du, Altvater Triglav, strecke deine Hand schuetzend ueber unser Deuschtum (in ti' ožak Triglav, stegni svojo roko in štiti z njo nemštvo v naši deželi)." Ni šlo za kako resnično nemštvo na Kranjskem, Nemci so kar hoteli vso deželo pobasati v svoj nemški žakelj in so imeli že spravljene naše divne gore. Alpinizem je bil pri nas še v povojih, ker je še vedno tedaj veljalo "gora ni nora, tisti je nor, ki gre na goro gor." Tako tedaj v tisti dobi. Enako vrlo skromno je 'Slovenec' zapisal dne 6. avgusta 1887: "Ni zadosti, da nam nemščino po svojem Schulverein usiljujejo v šole, oznanjujejo jo po najvišjih stenah naših gor. Zakaj bi enakopravnost tudi tu ne veljala? Ker veliko žrtvujete za pota in kočice v naših gorah, hvala vam! Svobodno rabite in pišite nemški jezik tudi v naših gorah, ali spomnite se, da je svet, po katerem hodite, slovenski in da je vodnik, ki vas vodi, slovenskega rodu. Privoščite tudi slovenskemu jeziku prostorček na lastnih tleh."

Od strani Slovencev niti tedaj niti morda zdaj ni treba nobenega nacionalnega sovra-

štva ali mržnje, toda na nemški strani ga je bilo le odveč, in na svojih tleh je moral Slovenec ponižno — prositi, in to ni bilo prav.

Hvala, da so se časi izpremenili. Ne le slovenski, in pa metni alpinizem se je utrdil in razširil, prav Dežmanova kočica nosi danes ime našega prvega slovenskega alpinista, Valentina Staniča, na svojih tleh je Slovenec zdaj svoj gospodar, kar je v redu, pa nikogar ne odrija kar je enako v redu.

Spomin na tisto dobo, ko smo morali biti zelo skromni v lastni hiši, lahko pomagajo, da pridemo preko marsičesa, kar zdaj v ti hiši še manjka, ker ta slovenske hišice ni brez znoja, ampak je hišica prav moja. Zdjaj še le lahko ponosno pojemo: V Gorenjsko oziram se skalnato stran, naša je zdaj, pa pridite lahko še drugi, da jo obudujete. "Meminisse juvat"—spominjamo se na preteklost, vzraste nam pri tem ponos na sedanost in bodočnost.

Izročana trgovina

Drzni vlomilci so vdrli v trgovino Mirka Dernovška na Dravskem polju in jo izropali. V trgovino so prišli tako, da so s silo odprli zadnja vrata na dvorišču. Odpeljali so skoro vse v trgovini se nahajajoče blago, tako da trpi Dernovšek nad 15.000 Din škode.

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

Staro domovino v slikah

dobite v knjigi

'NAŠI KRAJI'

Vsebuje zbirko 87 krasnih fotografij v bakrotisku na finem papirju.

KNJIGA STANE

\$1.00

Slike so iz vseh delov stare domovine. Posebno Gorenjska je dobro zastopana s svojimi znamenitimi kraji. Za njo Dolenjska in Štajerska.

Naročite si to knjigo takoj. Naročilo pošljite s potrebnim zneskom na:

Knjigarna "Amerikanski Slovenec"
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

TISKOVINE

vse vrste za društva, organizacije in posameznike izdeluje točno in lično naša tiskarna. — Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Cene zmerne.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST CERMAK ROAD, : : CHICAGO, ILLINOIS